

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Posudek diplomové práce

Bc. Zuzany Dvořákové

Existuje nějaká podoba náboženského rozměru života v české sekularizované veřejné škole?

Zhodnocení procesu tvorby DP:

Autorka zahájila svou práci s velkým časovým předstihem. Postupovala systematicky, pravidelně ji konzultovala s vedoucí práce a na připomínky promyšleně reagovala. Ve výzkumné části prokázala velkou trpělivost, pečlivost a píli, ale také dostatek invence a kreativity při zpracovávání získaných dat.

Jazyková a formální stránka:

Práce obsahuje 88 stran textu a 19 stran příloh, což je v souladu s požadovaným rozsahem diplomové práce na TF JCU. Text je členěn do 6 kapitol, které jsou dále děleny do podkapitol. První dvě kapitoly jsou věnovány teoretickému rozboru tématu, 3. – 6. kapitola obsahuje výsledky empirického výzkumu. Členění práce je logické, některé kapitoly (např. 1.6 a 2.3) jsou však relativně dlouhé a možná by bylo vhodnější je rozdělit na menší celky, podle témat, které řeší (např. 1.6 – charakteristika české školy, osobnost učitele, kultura školy; nebo 2.3 rozdělit podle typů vzdělávacích programů atd.). Přispělo by to srozumitelnosti textu.

Práce obsahuje 44 zdrojů, z toho pouze jeden cizojazyčný (v němčině). Autorka cituje v souladu s citační normou a zdroje jsou vzhledem k tématu relevantní. Pouze jedna citace chybí na s. 38. Autorka v textu píše, že vychází z internetových stránek www.apha.cz, ale chybí odkaz. Autorka ve velké míře používá sekundární citace.

Jazyková stránka práce je kvalitní. Autorka má schopnost psát odborným jazykem a umí formulovat své myšlenky a argumentovat. Občas se vyskytne příliš komplikovaná věta (např. s. 71 „*Děti jsou v průběhu...*“ či s. 72 „*Za účastníky výzkumu...*“ či š. 35 „*Bylo to v revolučním...*“), ale jako celek je text srozumitelný.

V práci se nevyskytují gramatické chyby, našla jsem pouze několik formálních nedostatků, které asi vznikly při závěrečném formátování textu. Např. mezera mezi poznámkami pod čarou 6 a 7, poznámka pod čarou č. 48 (chybí tečka za M), na s. 42 jsou tečky v textu navíc, na s. 55 je v textu chybné odsazení a na s. 66 a 67 je chybné odsazení za odrážkami.

Přílohy jsou zpracovány pečlivě a srozumitelně, jedná se o přepisy polostrukturovaných rozhovorů využitých v empirické části.

Obsahová stránka:

Tématem práce náboženský rozměr života v české škole. Autorka si pokládá výchozí výzkumnou otázku, která je i samotným názvem práce. *Existuje nějaká podoba náboženského rozměru života v české sekularizované veřejné škole?* Tato otázka poskytuje výchozí bod pro kvalitativní výzkum, který je jádrem celé práce. Autorka však nejdříve definuje pojmy a teoretická východiska práce (v první a druhé kapitole). Definuje pojem náboženství a náboženský rozměr života. Vychází zejména z prací L. Muchové. Následně definuje pojem sekularizace podle předních českých sociologů náboženství (Lužný, Nešpor, Václavík). Nezmiňuje však autory, kteří s procesem sekularizace nesouhlasí (Berger). Následuje psychologický a sociologický (nebo spíše pohled sociálně-psychologický) pohled na náboženský rozměr. Kapitola jedna uzavírá rozsáhlá kapitola 1.6 s charakteristikou české školy, osobností učitele a kulturou školy. Tato kapitola je lehce chaotická a jak už bylo řečeno, prospělo by jí rozčlenění na podkapitoly. Kapitola 2 se zabývá historií českého školství výuky náboženství a charakterem předmětu náboženství. Poslední podkapitole (2.3) by opět prospělo rozčlenění.

Empirická část je těžištěm práce a výzkum byl proveden opravdu pečlivě. Kvalitativní výzkum byl vhodně zvolen jako nástroj k zodpovězení výzkumné otázky. Autorka analyzovala vzdělávací dokumenty školy a prováděla pozorování v budově školy v době adventu, Vánoc a období poté. Dále prováděla rozhovory, v nichž hledala společné kategorie, což zvládla výborně. Osobně bych u tohoto typu výzkumu preferovala fenomenologickou analýzu každého rozhovoru zvlášť a následně poté představení společných kategorií. V rámci diplomové práce je však její pojetí v pořádku, ač není úplně přehledné. V závěru autorka srozumitelně shrnuje výsledky výzkumu. V rámci zkoumané školy se v české sekularizované společnosti nepohlíží na náboženské fenomény negativně a učitele náboženství tematizují ve vztahu ke svým předmětům. Jejich postoj je formován převážně jejich zkušeností s náboženstvím ve svém životě. Děti navštěvující hodiny náboženství hodnotí tyto hodiny kladně. Výsledky výzkumu jsou celkem překvapivé, spíše bych ze strany učitelů čekala reakce negativní. Je však možné, že na jiné škole by obdobný výzkum dopadl zcela jinak. Kvalitativní výzkum však představuje hloubkovou sondu do vybraného problému a k tomu zde zcela nepochybně posloužil.

Otázky do diskuze:

Proč jste se rozhodla nezařadit do výzkumu rozhovor s učitelkou náboženství? Rozlište prosím termíny katecheze a výuka náboženství ve škole. Kvalitativní výzkum vyžaduje reflexivitu, jaká byla vaše pozic v průběhu výzkumu? Proč uvádíte shodný citát na začátku i konci práce?

Závěr

Práce vykazuje pouze drobné nedostatky po formální stránce. Její devízou je výborně zpracovaný výzkum, který se může stát východiskem pro další zkoumání zvoleného problému.

Navrhovaná známka:

Výborně

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ludmila Muchová'.

Doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.